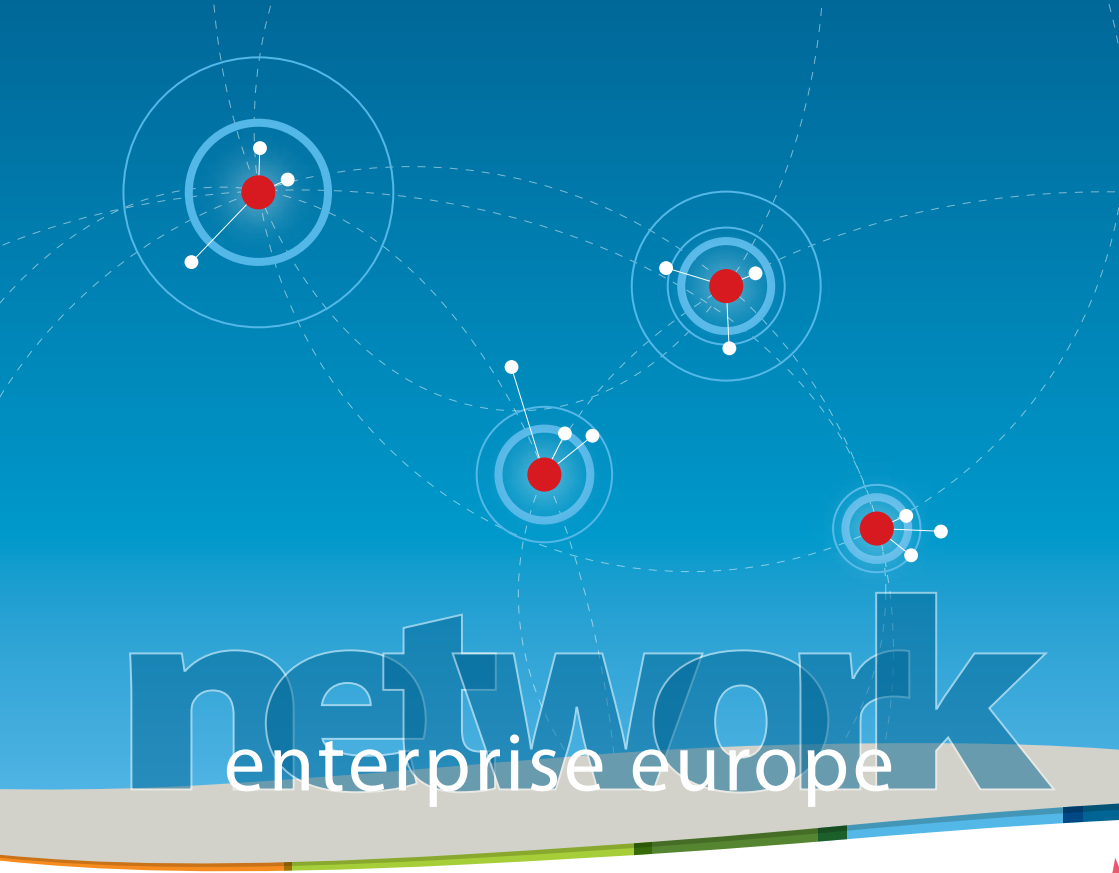

network

enterprise europe

Podpora podnikania na dosah ruky

*Rumunská
republika*

Európska komisia
Podnikanie a priemysel

Rumunská republika

Sprievodca ako založiť firmu a vykonávať remeselnú živnosť v Európskej únii

Táto publikácia bola vydaná Národnou agentúrou pre rozvoj malého a stredného podnikania (NARMSP) ako súčasť projektu Generálneho riaditeľstva pre podnikanie a priemysel venovaného malým a stredným podnikom. Projekt je spolufinancovaný Európskou komisiou. Slúži na všeobecnú orientáciu slovenských záujemcov o podnikanie na území Bulharskej republiky.

Obsah tejto publikácie nepredstavuje názor ani stanovisko Európskej komisie alebo NARMSP. NARMSP, Európska komisia, ani žiadna iná osoba pôsobiaca v ich mene, nie je zodpovedná za využívanie informácií, ktoré sú obsiahnuté v tejto príručke.

Príručka neprešla jazykovou úpravou.

Túto príručku vydala:

Podpora podnikania na dosah ruky

Bratislava 2010

© NARMSP

Obsah

1. Základné údaje	5
2. Ekonomika	6
3. Podnikanie v Rumunsku	6
3.1 Požiadavky na založenie podniku.....	6
3.2 Požiadavky na spoločnosti z členských krajín Spoločenstva, ktoré chcú pracovať ako cezhraničné firmy	8
3.3 Zápis do Komory remesiel alebo Registra	10
3.4 Licencie pre špeciálne remeselné činnosti	10
3.5 Zápis do Obchodného registra alebo Registra firiem.....	10
3.6 Iné ohlasovacie a registračné povinnosti.....	10
3.7 Dodatočné požiadavky na notifikácie pre zahraničné firmy poskytujúce služby	10
3.8 Povinná registrácia na potlačenie protizákonnej práce.....	11
3.9 Daňová registrácia.....	11
3.10 Registrácia k trvalému pobytu.....	11
3.11 Prístup k zamestnaniu, hlavne v oblasti remesiel, pre občanov členských štátov EÚ – pracovné povolenia	12
4. Dovozné obmedzenia	12
4.1 Dovoz kapitálu a iného zariadenia pri príchode podniku do krajiny.....	12
4.2 Dočasný dovoz/vývoz profesijného zariadenia, nástrojov a strojov	12
5. Registrácia na daňovom úrade	12
6. Povinnosti v oblasti sociálneho zabezpečenia.....	13
7. Registrácia na finančnom úrade.....	14
8. Ďalšie náležitosti na založenie/zrušenie firmy.....	14
8.1 Výkon živnosti samostatne zárobkovou osobou.....	14
8.2 Vzťah zamestnanec – zamestnávateľ.....	14
9. Ostatné povolenia a oprávnenia	15
9.1 Zdravotné a hygienické povolenia a pod.....	15
9.2 Povolenia na založenie podniku.....	15

9.3 Obchodné povolenie.....	15
9.4 Zdravotné osvedčenie	15
9.5 Stavebné povolenie	15
9.6 Povolenie na pobyt	16
9.7 Zápis do registra s.r.o.	16
9.8 Ochranná známka.....	16
9.9 Registrácia obchodného mena.....	17
10. Predpisy v oblasti životného prostredia.....	17
11. Zahraničný obchod Rumunska.....	18
11.1 Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu	19
11.1.1 Podiel najväčších exportných a importných partnerov Rumunska v roku 2007	19
11.2 Tovarová štruktúra zahraničného obchodu Rumunska.....	19
12. Zahraničný obchod Rumunska so Slovenskou republikou.....	20
12.1 Tovarová štruktúra bilaterálneho obchodu medzi Slovenskom a Rumunskom.....	21
13. Schéma podpory rumunského exportu	22
13.1 Centrum pre podporu zahraničného obchodu Rumunska	22
13.2 Eximbanka	22
13.3 Ministerstvo pre malé a stredné podnikanie, obchod, cestovný ruch a slobodné povolania Rumunska.....	23
13.4 Ministerstvo verejných financií.....	23
13.5 Ministerstvo poľnohospodárstva a vidieckeho rozvoja Rumunska	23
13.6 Ďalšie zdroje	24
Kontaktné údaje.....	25

1. Základné údaje

Oficiálny názov: Rumunsko – România (rumunsky)

Vstup do EÚ: 1. 1. 2007

Európsky parlament: 35 volených členov

Hlavné mesto: Bukurešť

Rozloha: 238 391 km²

Susedné krajiny: Bulharsko, Maďarsko, Moldavsko, Srbsko, Ukrajina a Čierne more

Počet obyvateľov: 21,53 mil. (2009)

Národnostné menšiny a etnické skupiny: Rumuni – 89,5 %, Maďari – 6,6 %, Rómovia – 2,5 %, iné – 1,4 % (Nemci, Ukrajinci, ako aj slovenská menšina 17 199 obyvateľov – 0,08 %)

Náboženstvo: rumunská pravoslávna cirkev (86,7 %), rímskokatolícke (4,7 %), reformovaná cirkev (3,2 %), gréckokatolícke (0,9 %), iné (4,5 %)

Jazyky: rumunčina

Politický systém: parlamentná demokracia

Forma štátneho zriadenia a vlády: parlamentná republika, unitárny štát, oficiálnou hlavou štátu je prezident (od decembra 2004 Traian Băsescu, znovuzvolený v decembri 2009) volený priamo na 5-ročné funkčné obdobie. Parlament Rumunska je zložený z dvoch komôr: Snemovne poslancov s 332 členmi a 137-členného Senátu, kde volebné obdobie je štvorročné. Vláda Rumunska na čele s predsedom vlády Emilom Bocom má 18 ministrov vymenovaných parlamentom a prezidentom na 4-ročné funkčné obdobie. Vláde E. Boca bola v parlamente vyslovená nedôvera, avšak svoj post udržal po jeho opätovnom vymenovaní v druhej polovici 2009.

Územné členenie: územie krajiny sa člení na 41 žúp + Bukurešť

Prístavy: Braila, Konstanca, Galati, Tulcea, Mangalia, Midia

Letiská: 7 veľkých medzinárodných – Bukurešti-Otopeni, Konstanca-Mihail Kogalniceanu, Timešvár, Târgu-Mureș, Sibiu, Oradea a Arad

Časové pásmo: stredoeurópsky čas, GMT + 2 (letný čas GMT +3)

Mena: 1 lev (RON) = 100 bani

Ďalšie podrobnosti:

- <http://arisinvest.ro> informácie o krajine, jej ekonomike a investičných príležitostiach v Rj a Aj
- http://europa.eu/abc/european_countries/eu_members/romania/index_en.htm
- <http://www.mhsr.sk/index/go.php?id=4140> obchodno-ekonomické informácie

v Sj

- <http://www.romaniatourism.com> všeobecné informácie o krajine a regiónoch v Rj a Aj

2. Ekonomika

HDP na obyvateľa (podľa parity kúpnej sily): 11 430 USD (2007)

Štruktúra HDP (2007):

poľnohospodárstvo 7,9 %

priemysel 35,6 %

služby 56,5 %

Inflácia: 7,85 % (2008), 4,96 % (2009)

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo: 9,3 mil. (2007), 10,01 mil. (za 2. kvartál 2009)

Zamestnanosť podľa odvetví (2007):

poľnohospodárstvo 29,7 %

priemysel 23,2 %

služby 47,1 %

Nezamestnanosť: 4,4 % (2008), 6,6 % (august 2009)

Priemysel: metalurgický, chemický, potravinársky, elektrický a elektrotechnický, strojársky, textilný, výroba nábytku, veterných mlynov a lodí, automobilový, farmaceutický a pod.

Ďalšie informácie o ekonomike:

- <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ro.html> (stránka CIA)
- <http://www.economist.com/countries/Romania> (ekonomický časopis The Economist)
- http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/country_profiles/1057466.stm (BBC)

3. Podnikanie v Rumunsku

3.1 Požiadavky na založenie podniku

Založenie, fungovanie, zánik, zlúčenie a likvidácia obchodných spoločností sa spravujú Obchodným zákonom č. 31/1990 v z.n.p. Rumunská legislatíva určuje národnú príslušnosť právnických osôb na základe miesta podnikania, pričom nerozlišuje medzi spoločnosťami s rumunským kapitálom alebo so zahraničnou kapitálovou účasťou.

The table below shows the major macroeconomic development during 2005 - 2008.

	UM	2005	2006	2007	2008
GROWTH AND ASSOCIATED FACTORS					
GDP growth	%	4.2	7.9	6.2	7.1
Final consumption	%	8.9	9.4	9.6	8.0
Gross Fixed Capital Formation	%	15.3	19.9	29.0	19.3
Trade and investment					
Exports FOB	Mil. euro	22225	25850	29549	33614
Imports FOB	Mil. euro	30061	37609	47371	51813
Trade balance	Mil. euro	-7806	-11759	-17822	-18199
Current account deficit	Mil. euro	-6888	-10156	-16677	-16877
Direct Investments	Mil euro	5237	8723	7047	9237
INFLATION					
CPI (avarage)	%	9.0	6.56	4.84	7.85
EMPLOYMENT					
No. of employees in economy	Thou. pers	4559	4667	4885	n.a.
Unemployment	Thou. pers	523	460	367	403
Unemployment rate	%	5.9	5.2	4.0	4.4
EXCHANGE RATE					
RON/USD (avarage)	-	2.9137	2.8090	2.4383	2.5189
RON/EUR (avarage)	-	3.6234	3.5245	3.3373	3.6827

Medzi hlavné druhy rumunských spoločností patria:

- kapitálové spoločnosti – spoločnosti s ručením obmedzeným (SRL), akciové spoločnosti (SA),
- obchodné zastupiteľstvá a
- pobočky.

s.r.o. (SRL) – SRL je vzhľadom na nízke administratívne a kapitálové požiadavky a väčšiu flexibilitu najčastejšie používaným druhom podnikov v Rumunsku. SRL môžu založiť najmenej jedna osoba, maximálne môže mať 50 spoločníkov. Minimálne základné imanie SRL je 200 RON, ktoré je rozvrhnuté na podielové účastiny s nominálnou hodnotou najmenej 10 RON. Podielové účastiny SRL nie sú voľne obchodovateľné. Jedna fyzická alebo právnická osoba však nemôže byť jediným majiteľom ďalšej SRL. Spoločníci ručia za svoje záväzky do výšky svojho kapitálového vkladu.

a.s. (SA) – Spoločnosť môžu založiť najmenej dvaja zakladatelia. Minimálna výška základného imania je určená na 90-tis. RON, z čoho 30 % musí byť splatených ako peňažný vklad už pri zápise do obchodného registra. Zvyšok treba splatiť v priebehu 12 mesiacov od založenia spoločnosti. Pritom menovitá hodnota jednej akcie musí byť vyššia ako 0,1 RON a tie sú voľne obchodovateľné. Do výšky 75 percent základného imania SA je oprávnená vydávať dlhopisy.

Na ustanovujúcom valnom zhromaždení sa volia orgány spoločnosti, medzi ktoré patria taktiež predstavenstvo ako štatutárny orgán SA a zbor najmenej 3 audítorov. Predstavitelia sú volení na 2-ročné obdobie, pričom najmenej polovica z nich musia byť rumunskými občanmi. V prípade zboru audítorov musí najmenej jeden z audítorov byť štátnym príslušníkom Rumunska, pokiaľ spoločenská zmluva neustanovuje inak.

Pobočky – Rumunské fyzické a právnické osoby alebo osoby registrované v zahraničí ako obchodné spoločnosti môžu zriadiť pobočku v Rumunsku, ak predmet činnosti je rovnaký ako v prípade materskej spoločnosti. Postup zakladania pobočky je obdobný zakladaniu SRL alebo SA. Napriek tomu, že pobočky podliehajú registrácii do prílišného obchodného registra, nedisponujú právnou subjektivitou. Výkonným riaditeľom spoločnosti môže byť aj zahraničná osoba.

Obchodné zastupiteľstvá – Ustanovenia zákona č. 122/1990 o udelení oprávnení obchodným zastupiteľstvám zahraničných spoločností a zahraničným ekonomickým subjektom na ich pôsobenie na území Rumunska v z.n.p. upravuje zakladania a pôsobenia obchodných zastupiteľstiev v Rumunsku. V zmysle tohto zákona obchodné zastupiteľstvá nie sú povinne registrované v obchodnom registri, ale musia podať žiadosť o registráciu na Oddelení obchodnej politiky Ministerstva MSP, obchodu, cestovného ruchu a slobodných povolání a zaplatiť licenčný poplatok cca 1200 USD, kde je uvedený presný rozsah činností, na ktoré je oprávnené príslušné zastupiteľstvo. Na zastupiteľstvá sa tiež vzťahuje povinnosť registrácie na Ministerstve verejných financií a Obchodnej a priemyselnej komore Rumunska. Obvyklým predmetom činnosti zahraničných zastupiteľstiev je reklama alebo marketingový prieskum v mene materskej spoločnosti.

3.2 Požiadavky na spoločnosti z členských krajín Spoločenstva, ktoré chcú pracovať ako cezhraničné firmy

Pri založení SRL, SL alebo pobočiek je potrebné splniť nasledujúce podmienky:

- podpísať spoločenskú zmluvu resp. zakladajúcu listinu, schváliť stanovy a zvoliť členov príslušných orgánov na ustanovujúcom valnom zhromaždení;
- splatiť peňažné alebo nepeňažné vklady pri registrácii spoločnosti: pri registrácii SA je potrebné splatiť najmenej 30 percent peňažného alebo 100 percent nepeňažného vkladu každého zo spoločníkov, pritom zvyšok treba splatiť v

priebehu 12 mesiacov od založenia spoločnosti;

- získať osvedčenie o registrácii v obchodnom registri a osvedčenie o stave spoločnosti (Certificat constatator) z Národného úradu pre obchodný register, registračný kód, ktorý slúži pre daňový a štatistický úrad a na účely sociálneho zabezpečenia, pričom pri registrácii sa platí kolok vo výške 39 RON, registračný poplatok 120 RON, 30 RON za každý povinný údaj o spoločnosti (názov, základný kapitál, spoločníci, predstavenstvo, sídlo, hlavný predmet činnosti) a 100 RON za všetky ďalšie dodatočné údaje (3 dni);
- registrovať sa ako platiteľ DPH (3 dni) na príslušnom daňovom úrade a získať daňové identifikačné číslo. 30 dní po založení spoločnosti je potrebné predložiť Ministerstvu verejných financií formulár na daňovú registráciu (Formulár 010) pre platiteľov dane zo zisku a sociálnych odvodov,
- registrovať pracovné zmluvy v Územnom inšpektoráte práce (TLI) do 20 dní od ich podpisu zamestnávateľom a zamestnancami (1 deň), kde je potrebné predložiť nasledujúce dokumenty: kópia zakladacej listiny, kópia DICO, podpísaná a opečiatkovaná pracovná zmluva. Územný Inšpektorát musí zaregistrovať najprv spoločnosť a až potom zamestnancov.

Po registrácii v obchodnom registri podnik získava právne oprávnenie legálne vykonávať svoju činnosť na území SR. Obchodné zastupiteľstvá potrebujú získať oprávnenie od Ministerstva verejných financií, kde je uvedený presný rozsah činností, na ktoré je oprávnené príslušné zastupiteľstvo.

Kontaktné miesta:		
Názov a adresa:	telefón a fax:	e-mail a webová stránka:
Ministerstvo pre MSP, obchod, cestovný ruch a slobodné povolania Ministerul pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Comerț, Turism și Profesii Liberale Ul. Calea Victoriei č. 152, sektor 1, Bukurešť	tel.: (+402 1) 202 53 31 fax: (+402 1) 202 51 17	comunicare@minin.ro www.mimmctpl.ro
Obchodná a priemyselná komora Rumunska Camera de Comerț și Industrie a Romaniei Bulv. Octavian Goga č. 2, sektor 3, Bukurešť	tel.: (+402 1) 319 01 14 fax: (+402 1) 987 32 09	ccir@ccir.ro www.ccir.ro

Národný úrad obchodného registra, Ministerstvo vnútra Oficiul Național al Registrului Comerțului, Ministerul Justiției și Libertăților Cetățenești Bulv. Unirii č. 74, sektor 3 , tronson 2+3, bl. J3B, Bukurešť	tel.: (+402 1) 316 08 12 fax: (+402 1) 316 08 12	onrc@onrc.ro www.onrc.ro
--	---	-----------------------------

3.3 Zápis do Komory remesiel alebo Registra

Povinný

3.4 Licencie pre špeciálne remeselné činnosti

Nie

3.5 Zápis do Obchodného registra alebo Registra firiem

Áno

Kapitálové spoločnosti a pobočky sa potrebujú registrovať v Obchodnom registri na príslušnom Úrade (Biroul Unic) pre obchodný register na príslušnom súde, pričom pri registrácii sa platí kolok vo výške 39 RON, registračný poplatok 120 RON, 30 RON za každý povinný údaj o spoločnosti (názov, základný kapitál, spoločníci, predstavenstvo, sídlo, hlavný predmet činnosti) a 100 RON za všetky ďalšie dodatočné údaje (3 dni).

Kontaktné miesta:

Pozri 1.1, 1.2

3.6 Iné ohlasovacie a registračné povinnosti

Nie

3.7 Dodatočné požiadavky na notifikácie pre zahraničné firmy poskytujúce služby

Pred začatím registrácie treba:

- získať osvedčenie o dostupnosti navrhnutého budúceho obchodného mena spoločnosti od Obchodného registra a za poplatok 50 RON si to zarezervovať ,

pričom celý proces trvá 1 deň. Rezervácia obchodného mena je platná 3 mesiace, musia sa vybrať 3 rôzne názvy novej spoločnosti,

- obdržať výpis zo samostatného účtu v banke potvrdzujúci dostatočné množstvo peňažných prostriedkov na začatie podnikateľskej činnosti,
- získať oficiálny záznam o finančnej spôsobilosti spoločníkov (fiscal record certificate) z úradu pre verejné financie za poplatok 20 RON, kde bude mať daňovník svoje sídlo (1 deň). V prípade zahraničných subjektov, ktoré nemajú povinnosť registrácie pre fiškálne účely, stačí prehlásenie pred notárom o neexistencii finančných záväzkov voči štátnej pokladni Rumunska.

3.8 Povinná registrácia na potlačenie protizákonnej práce

Nie

3.9 Daňová registrácia

Áno

Po registrácii v Obchodnom registri je potrebné registrovať sa ako platiteľ DPH na príslušnom daňovom úrade a získať daňové identifikačné číslo (3 dni). Povinnosť registrácie ako platiteľa DPH vzniká i osobám, ktorých ročný obrat presahuje 35-tis. eur. V Rumunsku platí jednotná 19 % daň z pridanej hodnoty s určitými výnimkami (lekárske pomôcky, farmaceutické výrobky, knihy, časopisy, ubytovanie sa zdaňujú 9 % sadzbou dane).

30 dní po založení spoločnosti je potrebné predložiť Ministerstvu verejných financií formulár daňovej registrácie (Formulár 010) pre platiteľov dane zo zisku a sociálnych odvodov. Rumunsko má jednu z najnižších sadzieb dane z príjmu fyzických a právnických osôb v Európe vo výške 16 % s výnimkou mikropodnikov s obrátom najviac do 100-tis. eur, pre ktoré od roku 2009 platí 3-percentná daň.

3.10 Registrácia k trvalému pobytu

Nie

Po dobu 3 mesiacov od vstupu na rumunské územie, občania EHP a Švajčiarska nepotrebujú žiadne povolenie. Pri vstupe do krajiny môže byť vyžadované predloženie peňažných prostriedkov na pobyt v hodnote cca 50 eur na osobu a deň alebo doklad potvrdzujúci zaplatenie služieb s pobytom cudzinca na území krajiny. V prípade, že mienia zostať dlhšie ako tri mesiace, je potrebné získať vysvedčenie z miestnej cudzineckej polície (Autoritatea pentru Straini). Po 5 rokoch nepretržitého pobytu vzniká možnosť podania žiadosti o povolenie na trvalý pobyt.

Kontaktné miesta:		
Názov a adresa:	telefón a fax:	e-mail a webová stránka:
Migračný úrad – Bukurešť Direcția pentru Imigrări a mun. București Ul. Eforiei č. 3-5, sektor 5, Bukurešť	tel.: (+402 1) 240 87 74 fax: (+402 1) 240 87 74	ori@mai.gov.ro http://ori.mai.gov.ro

3.11 Prístup k zamestnaniu, hlavne v oblasti remesiel, pre občanov členských štátov EÚ – pracovné povolenia

Pre záujemcov o podnikanie v Rumunsku pochádzajúcich z členských krajín EÚ, ktoré voči rumunským občanom uplatňujú obmedzenia na trhu práce, sa v určitých prípadoch vyžaduje pracovné povolenie.

Kontaktné miesta:
Pozri 1.6

4. Dovozné obmedzenia

4.1 Dovoz kapitálu a iného zariadenia pri príchode podniku do krajiny

Dovoz kapitálu z členských krajín EÚ nepodlieha žiadnym obmedzeniam.

Kontaktné miesta:		
Názov a adresa:	telefón a fax:	e-mail a webová stránka:
Národný colný úrad Autoritatea Națională a Vămilor Ul. Matei Millo č. 13, sektor 1, Bukurešť	tel.: (+402 1) 315 58 58 fax: (+402 1) 313 82 51	relatiipublice@customs.ro www.customs.ro

4.2 Dočasný dovoz/vývoz profesijného zariadenia, nástrojov a strojov

Nie

5. Registrácia na daňovom úrade

Náležitosti:

V osvedčení o registrácii v Obchodnom registri je uvedený registračný kód, ktorý

služi pre daňový a štatistický úrad a na účely sociálneho zabezpečenia. Úrad (Biroul Unic) pre Obchodný register pri príslušnom súde oznámi túto skutočnosť Ministerstvu verejných financií, ale je potrebné sa registrovať ako platiteľ DPH na príslušnom daňovom úrade a získať daňové identifikačné číslo (3 dni).

Navyše, 30 dní po založení spoločnosti je potrebné predložiť Ministerstvu financií Formulár daňovej registrácie (Formulár 010) pre registráciu ako platiteľ dane zo zisku a sociálnych odvodov.

Rumunsko má podpísanú zmluvu o zamedzení dvojitého zdanenia so Slovenskou republikou s platnosťou od 29. 12. 1995.

Kontaktné miesta:

Pozri 1.9

6. Povinnosti v oblasti sociálneho zabezpečenia

Celkové odvody predstavujú 46,25-59,95 %, pričom 17 % hradí zamestnanec a 29,25-42,95 % hradí zamestnávateľ. Na občanov z krajín EÚ sa vzťahujú podobné podmienky, ako na občanov Rumunska.

ZRÁŽKY ZO MZDY	
Daň z miezd:	16 %
Sociálne poistenie:	zamestnanec – 10,5 %; zamestnávateľ – 20,8 %
Zdravotné poistenie:	zamestnanec – 5,5 %; zamestnávateľ – 5,2 %
Nezamestnanosť:	zamestnanec – 0,5 %; zamestnávateľ – 0,8 %
Pracovný úrad:	0,25 % alebo 0,75 %
Fond nehôd:	0,08 %
Fond dovolení:	0,85 %
Fond postihnutých:	4 % (na základe počtu zamestnancov)
Záručný fond:	0,25 %

Vždy do 20 dní od podpisu pracovnej zmluvy zamestnávateľom a zamestnancom je potrebné registrovať pracovné zmluvy v Územnom inšpektoráte práce (TLI) (1 deň).

7. Registrácia na finančnom úrade

Od roku 2008 daň z príjmov právnických a fyzických osôb je 16 % s výnimkou mikropodnikov, kde platí 3-percentná daň. Rovnaká daň vo výške 16 % platí aj pre dividendy, avšak s určitými výnimkami. Od 1. mája 2009 vystupuje paušálna daň (impozit forfaitar) vzťahujúca sa na príjmy, ktoré boli do konca roku 2008 (platí sa kvartálne).

Kontaktné miesta:

Pozri 1.9

8. Ďalšie náležitosti na založenie/zrušenie firmy

8.1 Výkon živnosti samostatne zárobkovou osobou

Áno

Kontaktné miesta:

Pozri 3.2, 3.3

8.2 Vzťah zamestnanec – zamestnávateľ

Vzťah medzi zamestnancom a zamestnávateľom sa spravuje právnymi predpismi týkajúcimi sa zamestnania, kolektívnymi pracovnými dohodami, vnútornými predpismi spoločnosti. V prípade, ak zamestnávateľ z iného členského štátu EÚ vysielajú zamestnanca do Rumunska, platí nariadenie EK 96/71/EC o vysielaní zamestnancov do zahraničia. 5 dní pred plánovaným vyslaním musí oznámiť migračný úrad práce o vysielaní, a následne do 30 dní od začatia práce sa vyslaný zamestnanec potrebuje prihlásiť na úrade.

Kontaktné miesta:

Názov a adresa:	telefón a fax:	e-mail a webová stránka:
Migračný úrad práce pri Ministerstve práce, rodiny a rovnakých príležitostí Agentia Nationala pentru Ocuparea Fortei de Munca Ul. Avalansei č. 20-22, sektor 4, Bukurešť	tel.: (+402 1) 303 98 39 fax: (+402 1) 303 98 39	mass.media@anofm.ro www.anofm.ro

9. Ostatné povolenia a oprávnenia

9.1 Zdravotné a hygienické povolenia a pod.

Áno

9.2 Povolenia na založenie podniku

Áno

Kontaktné miesta:

Pozri 1.5

9.3 Obchodné povolenie

Áno

9.4 Zdravotné osvedčenie

Áno

Všetci zamestnanci podliehajú povinnej prvotnej zdravotnej prehliadke. Ich pravidelnosť závisí od druhu vykonanej práce. Náklady spojené so zdravotnou prehliadkou hradí zamestnávateľ.

9.5 Stavebné povolenie

Áno

Ako prvé je potrebné si vybaviť územné rozhodnutie, ktoré vydáva odbor urbanizácie a územného plánovania príslušného mestského úradu. Po obdržaní posudkov od požiarnika, hygienika, environmentalistov a ďalších úradov sa návrh výstavby predkladá na schválenie. Ďalej sa na základe kladných posudkov môže uchádzať o stavebné povolenie na mestskom úrade a až potom začať s výstavbou. Po dokončení výstavby a schválení sa vyžaduje registrácia na miestnom katastrálnom úrade.

Vydávanie stavebných dokladov a povolení spadá pod kompetencie hlavného architekta príslušného mestského resp. obecného úradu.

Dozor nad uplatnením právnych predpisov v oblasti stavebníctva vykonáva spolu s miestnymi úradmi aj Štátny inšpektorát stavebníctva.

Lehota na získanie povolení na výstavbu trvá v priemere 243 dní.

Kontaktné miesta:		
Názov a adresa:	telefón a fax:	e-mail a webová stránka:
Sekcia urbanizácie a územného plánovania, Sekcia katastrálneho úradu, Štátny inšpektorát stavebníctva Bulv. Regina Elisabeta č. 47, sektor 5, Bukurešť	tel.: (402 1) 305 55 55 tel.: (402 1) 305 55 00	mass.media@anofm.ro www.pmb.ro

9.6 Povolenie na pobyt

Nie

Po dobu 3 mesiacov od vstupu na rumunské územie, občania EHP a Švajčiarska nepotrebujú žiadne povolenie. Pri vstupe do krajiny môže byť vyžadované predloženie peňažných prostriedkov na pobyt v hodnote cca 50 eur na osobu a deň alebo doklad potvrdzujúci zaplatenie služieb s pobytom cudzinca na území krajiny. V prípade, že mienia ostať dlhšie ako tri mesiace, je potrebné získať vysvedčenie z miestnej cudzineckej polície (Autoritatea pentru Straini). Po 5 rokoch nepretržitého pobytu vzniká možnosť podania žiadosti o povolenie na trvalý pobyt.

Kontaktné miesta:
Pozri 1.1, 1.2

9.7 Zápis do registra s.r.o.

Áno, povinné

Kontaktné miesta:
Pozri 1.5

9.8 Ochranná známka

Áno

Ochranné známky sú registrované v Národnom registri ochranných známk a vzťahuje sa na nich ochranná lehota 10 rokov, s možnosťou neobmedzeného počtu obnovení. Ochranná známka, ktorá je už zaregistrovaná na Rumunskom štátnom úrade pre vynálezy a ochranné známky (OSIM), je platná len na území Rumunska. Cez OSIM je možnosť registrácie ochrannej známky EÚ, ktorá je platná na celom území ES, ako aj medzinárodnej ochrannej známky s celosvetovou pôsobnosťou. V prípade, ak ide o veľmi známu známku v Rumunsku, ochrana sa na ňu vzťahuje bez potreby registrácie v OSIM.

Kontaktné miesta:		
Názov a adresa:	telefón a fax:	e-mail a webová stránka:
Ministerstvo životného prostredia a udržateľného rozvoja Ministerul Mediului si Padurilor B-dul Libertatii č. 12, sektor 5, Bukurešť	tel.: (+402 1) 316 02 15 fax: (+402 1) 316 38 74	srp@mmediu.ro www.mmediu.ro

Kontaktné miesta:		
Názov a adresa:	telefón a fax:	e-mail a webová stránka:
Rumunský štátny úrad pre vynálezy a ochranné známky Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci Ul. Ion Ghica č. 5, sektor 3, Bukurešť	tel.: (+402 1) 306 08 00 fax: (+402 1) 312 38	office@osim.ro 19,www.osim.ro

9.9 Registrácia obchodného mena

Áno

Pred začatím registrácie treba získať osvedčenie o dostupnosti navrhnutého budúceho obchodného mena spoločnosti z Obchodného registra a za poplatok 50 RON si to zarezervovať, pričom celý proces trvá 1 deň. Rezervácia obchodného mena je platná 3 mesiace.

10. Predpisy v oblasti životného prostredia

Formálne povinnosti a predpisy

V Rumunsku sa environmentálnym právnymi predpismi upravujú najmä kontrola nad priemyselným znečisťovaním, kvalita vody, ochrana prírody, hospodárenie s odpadmi, chemikálie, zmeny životného prostredia a geneticky modifikované organizmy.

Kontaktné miesta:		
Názov a adresa:	telefón a fax:	e-mail a webová stránka:
Ministerstvo životného prostredia a udržateľného rozvoja Ministerul Mediului si Padurilor B-dul Libertatii č. 12, sektor 5, Bukurešť	tel.: (+402 1) 316 02 15 fax: (+402 1) 316 38 74	srp@mmediu.ro www.mmediu.ro

11. Zahraničný obchod Rumunska

Zahranično-obchodná bilancia Rumunska je chronicky negatívna a pasívne saldo sa neustále zvyšuje. Pozitívom vývozu v roku 2008 bol narastajúci podiel výrobkov s vyššou pridanou hodnotou. Najväčšími položkami vývozu boli stroje a mechanické zariadenia, nasledovali textilné výrobky, hutnícke výrobky, nerastné suroviny, dopravné prostriedky a obuv. V dovoze dominovali taktiež stroje a mechanické zariadenia, nasledovali nerastné suroviny, dopravné prostriedky, hutnícke výrobky, textilné výrobky a chemické výrobky. Najväčšiu dynamiku dovozu zaznamenali dopravné prostriedky, hutnícke výrobky, stroje a mechanické zariadenia a chemické výrobky. Krajiny EÚ boli aj v tomto období hlavným obchodným partnerom Rumunska.

Export krajiny v období január – december 2008 dosiahol objem 33.613,6 mil. eur (123.396,0 mil. RON). V porovnaní s predchádzajúcim rokom zaznamenal rast exportu o 25,2 % (RON) a 13,8 % (eur). Import krajiny dosiahol 56.134,4 mil. eur (206.050,9 mil. RON). Medziročný rast importu zaznamenal o 20,3 % (RON) a 9,4 % (EUR). Deficit obchodu sa vyšplhal na 22.520,8 mil. eur (82.654,9 mil. RON). Nárast oproti minulému obdobiu v roku 2007 o 747,8 mil. eur.

Prehľad zahranično-obchodnej výmeny Rumunska v mld. eur

	2004	2005	2006	2007	2008
Export	18,9	22,25	25,85	29,40	33,61
Import	26,3	32,57	40,75	51,00	56,13
Obrat	45,2	54,82	66,60	80,40	89,74
Saldo	-7,4	-10,32	-14,90	-21,60	-22,52

Zdroj: Ministerstvo hospodárstva SR

V období 1. 1. - 31. 7. 2009 vývoz predstavoval 16,34 mld. eur a dovoz predstavoval 21,21 mld. eur. V porovnaní s minulým rokom (1. - 7. 2008) sa vývoz znížil o 19,4 % na hodnoty vyjadrené v eurách a dovoz sa znížil o 36,6 % na hodnoty vyjadrené v

eurách. V období 1. 1. - 31. 7. 2009, obchodný deficit dosiahol 4,86 mld. eur, o 8,29 mld. eur menej ako v období 1. 1. - 31. 7. 2008

11.1 Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu

Európska únia je najväčším obchodným partnerom Rumunska, ktorá v roku 2007 mala 71,5 % podiel na celkovej zahraničnej výmene tovarov a služieb krajiny. V tom istom čase 72 % vyvážaných rumunských výrobkov našlo svoje odbytište na trhoch členských krajín Európskej únie, kým na druhej strane podiel rumunského dovozu z krajín EÚ tvoril len 71 % celkového objemu dovážaných výrobkov.

Pre Rumunsko boli hlavnými obchodnými partnermi v roku 2008 členské štáty Európskej únie. Podiel exportu do krajín EÚ bol na celkovom exporte Rumunska vo výške 75,7 % a v prípade dovozu to bolo 71,9 %.

11.1.1 Podiel najväčších exportných a importných partnerov Rumunska v roku 2007

Najväčší partneri vo vývoze z Rumunska za rok 2007 boli Taliansko (17,1 %), Nemecko (16,9 %), Francúzsko (7,7 %), Turecko (7 %), Maďarsko (5,6 %), Veľká Británia (4,1 %), Bulharsko (3,2 %), Rakúsko (2,6 %), Španielsko (2,3 %), Poľsko (2,2 %).

V období 1. 1. - 30. 6. 2009, v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2008 sa vývoz do krajín Európskej únie (EÚ-26) znížil o 2,5 % na hodnoty vyjadrené v lei (15,4 % v eurách), registrovaným podielom 74,4 % na celkovom vývoze. Prvých 10 krajín v celkovom exporte v období 1. 1. - 30. 6. 2009 (čo predstavuje 67,7 % celkového vývozu): Nemecko (19,0 % celkového vývozu), Taliansko (16,0 %), Francúzsko (8,2 %), Turecko (5,0 %), Maďarsko (4,4 %), Veľká Británia a Severné Írsko (3,2 %), Holandsko (3,2 %), Bulharsko (3,1 %), Španielsko (2,9 %), Rakúsko (2,7 %).

Najväčší partneri v dovoze do Rumunska za rok 2007 boli Nemecko (17,2 %), Taliansko (12,7 %), Maďarsko (6,9 %), Rusko (6,3 %), Francúzsko (6,2 %), Turecko (5,4 %), Rakúsko (4,8 %), Holandsko (3,6 %), Poľsko (3,4 %), Čína (3,3 %).

V období 1.1. - 30.6. 2009 oproti 1. 1. - 30. 6. 2008 dovoz z krajín EU sa znížil o 33,2 % hodnoty vyjadrené v eurách) s registrovaným podielom 73,6 % na celkovom dovoze.

Podiel najúspešnejších krajín dovozu do Rumunska: Nemecko (16,8 % celkového dovozu), Taliansko (12,3 %), Maďarsko (8,4 %), Francúzsko (6,6 %), Rakúsko (4,9 %), Čína (4,6 %), Holandsko (4,0 %), Turecko (3,8 %), Kazachstan (3,5 %), Poľsko (3,4 %).

11.2 Tovarová štruktúra zahraničného obchodu Rumunska

Za rok 2007 v štruktúre vývozu predstavovali najväčšiu vývoznú skupinu stroje a mechanické zariadenia, elektrické prístroje, audio a video technika v hodnote 6,52

mld. eur (22,2 % celkového vývozu). Po tejto skupine nasledovali vývoz základných kovov v hodnote 4,80 mld. eur (16,3 %), textilné výrobky (13,3 %) vývoz dopravných prostriedkov a motorových vozidiel v hodnote 3,50 mld. eur (11,9 %). Na ďalších miestach sa nachádza vývoz nerastných surovín (7,8 %) a plastických výrobkov, gúmy a výrobkov z nich (5 %).

Na strane vývozu Rumunska za obdobie 1. 1. - 30. 6. 2009 v porovnaní s obdobím 1. 1. - 30. 6. 2008 dominoval vývoz elektrických zariadení na záznam zvuku a obrazu a reprodukciu zvuku, ktorý predstavuje 25,4 % z celkového vývozu v období 1. 1. - 30. 6. 2009, drží sa na prvom mieste a registrovaný pokles je o 0,1 % na hodnoty vyjadrené v lei (13,5 % na hodnoty vyjadrené v eurách). Na druhom mieste sa držia Dopravné prostriedky a zariadenia s podielom 16,5 % na celkovom exporte. Vývoz textilu a textilných výrobkov je na treťom mieste s podielom 6,7 % v hodnotách vyjadrené v lei (19,1 % na hodnoty vyjadrené v eurách). Vývoz základných kovov a výrobkov z nich sa nachádza na štvrtom mieste podľa objemu obchodu na celkovom vývoze. Bol zaznamenaný pokles o 40,7 % na hodnoty vyjadrené v lei (48,7 % na hodnoty vyjadrené v eurách), oproti 1. 1. -30. 6. 2008. Plasty, kaučuk a výrobky z nich s podielom 4,8 % na celkovom vývoze.

V štruktúre dovozu do Rumunska predstavovali najväčšiu vývoznú skupinu stroje a mechanické zariadenia, elektrické prístroje, audio a video technika v hodnote 12,69 mld. eur (24,9 % celkového dovozu), dopravné prostriedky a motorové vozidlá v hodnote 7,03 mld. eur (13,8 %), dovoz nerastných surovín v hodnote 6,14 mld. eur (12,1 %). Základné kovy a výrobky z nich sa umiestnili na 4. mieste s hodnotou dovozu 5,65 mld. eur (11,1 %), kým 5. miesto obsadili chemické výrobky s hodnotou dovozu 3,87 mld. eur (7,6 %). Šiestu významnú skupinu predstavoval v r. 2007 dovoz textilných výrobkov s podielom na celkovom rumunskom dovoze 7,1 %.

Na strane dovozu do Rumunska dominoval dovoz strojov a mechanických zariadení s podielom 25,8 % z celkového dovozu, (pokles o 30,3 % hodnoty vyjadrenej v eurách) oproti 1. 1. - 30. 6. 2008. Elektrické stroje, prístroje a zariadenia dosiahli podiel 13,6 % na celkovom dovoze. Chemikálie (11,6 % na celkovom dovoze, pokles o 6,6 % v hodnotách vyjadrených v eurách) oproti 1. 1. - 30. 6. 2008. Základné kovy a výrobky z nich (9,4 % podiel, pokles o 45,9 % na hodnoty vyjadrené v eurách).

Dovoz textilu a textilných výrobkov s podielom 7,8 % na celkovom dovoze (pokles o 22,4 %). Dovoz vozidiel a dopravných zariadení klesol v porovnaní s 1. 1. - 30. 6. 2008 o 66,7 %.

12. Zahraničný obchod Rumunska so Slovenskou republikou

Vzájomný zahraničný obchod Rumunska so Slovenskom je dlhodobो pasívny v prospech Slovenska. Napriek neustálemu nárastu vzájomného zahraničného obchodu, Slovensko sa na celkovom rumunskom dovoze umiestnilo v roku 2007 na

14. mieste, kým na bilaterálnom exporte sa nachádza na 18. mieste.

Rumunsko ostáva pre SR naďalej atraktívnym trhom. V obchodnej výmene s Rumunskom vykazuje SR od roku 2003 aktívne saldo obchodnej bilancie. Za rok 2008 to bolo aktívne saldo vo výške 558 mil. eur. Vzájomný obrat v roku 2008 dosiahol takmer 1,3 mld. eur. V roku 2009 sa na vzájomnej obchodnej výmene podpísala do značnej miery pretrvávajúca svetová finančná a hospodárska kríza, čo zanechalo následky aj na objeme vzájomného obchodu. V porovnaní s tým istým obdobím roku 2008 za obdobie január – jún 2009 vzájomný obrat SR s RO poklesol indexom 60,4.

Tabuľka č. 2: Prehľad vzájomnej obchodnej výmeny medzi Slovenskom a Rumunskom v mil. eur

	2003	2004	2005	2006	2007	1-6/2008	1-6/2009
Export	154	557	521	621	865	927	279
Import	37	152	179	291	245	369	115
Obrat	191	509	700	912	1110	1296	394
Saldo	117	205	342	330	620	558	168

12.1 Tovarová štruktúra bilaterálneho obchodu medzi Slovenskom a Rumunskom

Hlavnými exportnými komoditami SR do Rumunska sú:

stroje, prepravné zariadenia (34,2 %), trhové výrobky (33,3 %), potraviny, živé zvieratá (11,9 %), priemyselné výrobky (9,5 %), chemikálie (7,8 %), nerastné palivá a mazivá (1,9 %). V prvom polroku 2009 podľa objemu obchodu dominoval vývoz železa a ocele, osobných automobilov, televíznych prijímačov, elektrických prístrojov, kotlov, mechanických zariadení, kovových výrobkov (nárast o 52 %), nenatieraného papiera a lepenky, pračiek pre domácnosť, pneumatík, obilnín a obilných výrobkov, výrobkov z gumy. Rumunsko tak dosahuje 1,51 % podiel na celkovom exporte Slovenskej republiky.

Hlavnými importnými artiklami slovenského dovozu z Rumunska sú:

stroje, prepravné zariadenia (50,2 %), priemyselné výrobky (23,2 %), trhové výrobky (16,4 %), nerastné palivá, mazivá (3,9 %), potraviny, živé zvieratá (2,8 %), chemikálie (1,6 %). V dovoze do SR dominovali v prvom polroku 2009 stroje a zariadenia, obuv, vozidlá, ich časti, súčasti a príslušenstvo, nábytok, výrobky zo železa alebo ocele, nerastné palivá, oleje, železo a oceľ, drevo a výrobky z dreva, plasty a výrobky z nich, kotly, odevy a doplnky, hliník a výrobky z neho, predmety zo základných kovov. Rumunsko tak dosahuje 0,63 % podiel na celkovom importe do Slovenskej republiky.

13. Schéma podpory rumunského exportu

Okrem Ministerstva zahraničných vecí Rumunska, ktoré svojimi zastupiteľskými úradmi a obchodno-ekonomickými oddeleniami udržiava a prehľbuje bilaterálne diplomatické, hospodárske a sociálno-kultúrne vzťahy, v Rumunsku pôsobia inštitúcie, ktorých cieľom je podpora rumunského exportného potenciálu.

13.1 Centrum pre podporu zahraničného obchodu Rumunska

Centrum pre podporu zahraničného obchodu Rumunska koordinuje realizáciu programov zameraných na podporu rumunského vývozu, možno tu uviesť niektoré významnejšie projekty: program SREC financovaný rumunskou a švajčiarskou vládou (podpora vývozu textilných výrobkov, nábytku a produktov drevárskeho priemyslu), program SIPPO-PROMA (pre poradenské spoločnosti, ktoré pracujú pre malé a stredné podniky z oblasti zahraničného obchodu), program SIPPO-EXPRO (zvyšovanie kvality a produktivity práce v podnikoch, ktoré vyrábajú na export), program SIPPO-TI (podpora účasti malých a stredných podnikov na výstavách a veľtrhoch v zahraničí) a program BCTP (podpora obchodu medzi krajinami balkánskeho regiónu).

Kontaktné miesta:		
Názov a adresa:	telefón a fax:	e-mail a webová stránka:
Centrum pre podporu zahraničného obchodu Rumunska Romanian Trade Promotion Center Ul. Apolodor č. 17, sektor 5, Bukurešť	tel.: (+402) 1 3185050 fax: (+4021 311 14 91	office@traderom.ro www.traderom.ro

13.2 Eximbanka

EximBank, A.S. je špecializovanou bankou, ktorá sa podieľa na udržateľnosti podnikateľského prostredia v Rumunsku prostredníctvom programov financovania, poistenia a poskytovania záruk.

Kontaktné miesta:		
Názov a adresa:	telefón a fax:	e-mail a webová stránka:
EximBank, A.S. Splaiul Independentei č. 15, sektor 5, Bukurešť	tel.: (+402 1) 405 33 32 fax: (+402 1) 405 34 16	office@eximbank.ro www.eximbank.ro

13.3 Ministerstvo pre malé a stredné podnikanie, obchod, cestovný ruch a slobodné povolania Rumunska

Ministerstvo pre malé a stredné podnikanie, obchod, cestovný ruch a slobodné povolania Rumunska realizuje program podpory exportu prostredníctvom týchto stimulov: účasť na medzinárodných výstavách, organizácia obchodných misií a podpora pri spracovávaní trhových a produktových štúdií – 50%-ná participácia zo štátneho rozpočtu, vytvorenie portálu s informáciami o zahraničnom obchode – úplne financovaná zo štátneho rozpočtu, finančná pomoc pri podpore propagačných akcií prostredníctvom obchodných oddelení v zahraničí.

Kontaktné miesta:		
Názov a adresa:	telefón a fax:	e-mail a webová stránka:
Ministerstvo pre MSP, obchod, cestovný ruch a slobodné povolania Ministerul pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Comerț, Turism și Profesii Liberale Ul. Calea Victoriei č. 152, sektor 1, Bukurešť	tel.: (+402 1) 202 53 31 fax: (+402 1) 202 51 17	comunicare@minin.ro www.mimmctpl.ro

13.4 Ministerstvo verejných financií

Program zvyšovania konkurencieschopnosti priemyselných výrobkov, ktorý riadi (prostredníctvom certifikácií, ochrany životného prostredia, modernizácie laboratórií, ochrana patentových práv) – štát poskytuje 75 % prostriedkov zo štátneho rozpočtu.

Kontaktné miesta:		
Názov a adresa:	telefón a fax:	e-mail a webová stránka:
Ministerstvo verejných financií Ministerul Finanțelor Publice Ul. Apolodor č. 17, sektor 5, Bukurešť	tel.: (+402 1) 410 34 00 fax: (+402 1) 312 25 09	publicinfo@mfinante.gov.ro www.mfinante.gov.ro

13.5 Ministerstvo poľnohospodárstva a vidiekeho rozvoja Rumunska

Ministerstvo poľnohospodárstva a vidiekeho rozvoja Rumunska realizuje program zvyšovania konkurencieschopnosti poľnohospodárskych výrobkov, ktorý riadi.

Kontaktné miesta:		
Názov a adresa:	telefón a fax:	e-mail a webová stránka:
Ministerstvo poľnohospodárstva a vidieckeho rozvoja Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale B-dul Carol I č. 24, sektor 3, Bukurešť	tel.: (+402 1) 307 24 24 fax: (+402 1) 307 86 85	relatii publice@madr.ro www.mapam.ro

13.6 Ďalšie zdroje

Kontaktné miesta:		
Názov a adresa:	telefón a fax:	e-mail a webová stránka:
Ministerstvo hospodárstva SR	tel.: (+421 2) 4854 1111	info@economy.gov.sk www.economy.gov.sk
Obchodno-ekonomické oddelenie ZÚ SR v Bukurešti	tel.: (+402 1) 300 61 00 fax: (+402 1) 312 71 19	obeobuc@b.astral.ro www.mzv.sk/bukurest
Slovenská priemyselná a obchodná Komora	tel.: (+421 2) 544 332 72 fax: (+421 2) 541 311 59	sopkurad@sopk.sk www.sopk.sk
Slovenská agentúra pre rozvoj Cestovného ruchu	tel.: (+421 2) 582 601 00 fax: (+421 2) 582 601 09	sario@sario.sk www.sario.sk
Obchodno-ekonomické oddelenie Veľvyslanectva Rumunska v SR	tel.: (+421 2) 524 916 65 fax: (+421 2) 524 935 62	economik@mail.t-com.sk www.bratislava.mae.ro
Rumunská agentúra pre zahraničné Investície (ARIS)	tel.: (+402 1) 233 91 03 fax: (+402 1) 233 91 04	aris@arisinvest.ro www.arisinvest.ro

Kontaktné údaje:

Oddelenie služieb pre MSP

Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania

Miletičova 23

821 09 Bratislava 2

Slovenská republika

tel.: +421-2-50-24-45-00

fax: +421-2-50-24-45-02

agency@nadsme.sk

www.nadsme.sk

www.enterprise-europe-network.sk

